PUBLISHED QUARTERLY, YEAR: 5, ISSUE NO: 16, DECEMBER - MARCH 2016

3 AYDA BİR YAYIMLANIR
SAYI 16
ARALIK / MART 2016

ARO DERGİ

ANTALYA REHBERLER ODASI DERGİSİ

CHAMBER of ANTALYA TOUR GUIDES QUARTERLY

- OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN ÇÖKÜŞ SÜRECİNDE VATANSIZ KALMIŞ ANIT ESERLER
  MONUMENTS LEFT STATELESS DURING THE COLLAPSE PROCESS OF THE OTTOMAN EMPIRE
- AVRUPA KÜLTÜRÜ'NÜN KÖKENLERİ VE TÜRKİYE
  THE ORIGINS OF THE EUROPEAN CULTURE AND TURKEY
- KÖRTİK TEPE: DİCLE KIYISINDA UYGARLIĞIN İLK İZLERİ
  THE FIRST TRACES OF CIVILIZATION ON TIGRIS COAST
- DIONYSOS'UN ŞARABI HERKÜL'DEN DAHA GÜÇLÜ
  DIONYSUS' WINE IS STRONGER THAN HERCULES!
- KUŞLAR
  BIRDS
- ORTA REN HAVZASI
- EXPO 2016 VE "ANTALYA ENDEMİK VE NADİR ÇİÇEKLERİ" PROJESİ
  EXPO 2016 AND THE PROJECT OF "ENDEMIC AND RARE FLOWERS OF ANTALYA"

- ücretsiz dağıtılır -

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN ÇÖKÜŞ SÜRECİNDE VATANSIZ KALMIŞ ANIT ESERLER

MONUMENTS LEFT STATELESS DURING THE COLLAPSE PROCESS OF THE OTTOMAN EMPIRE

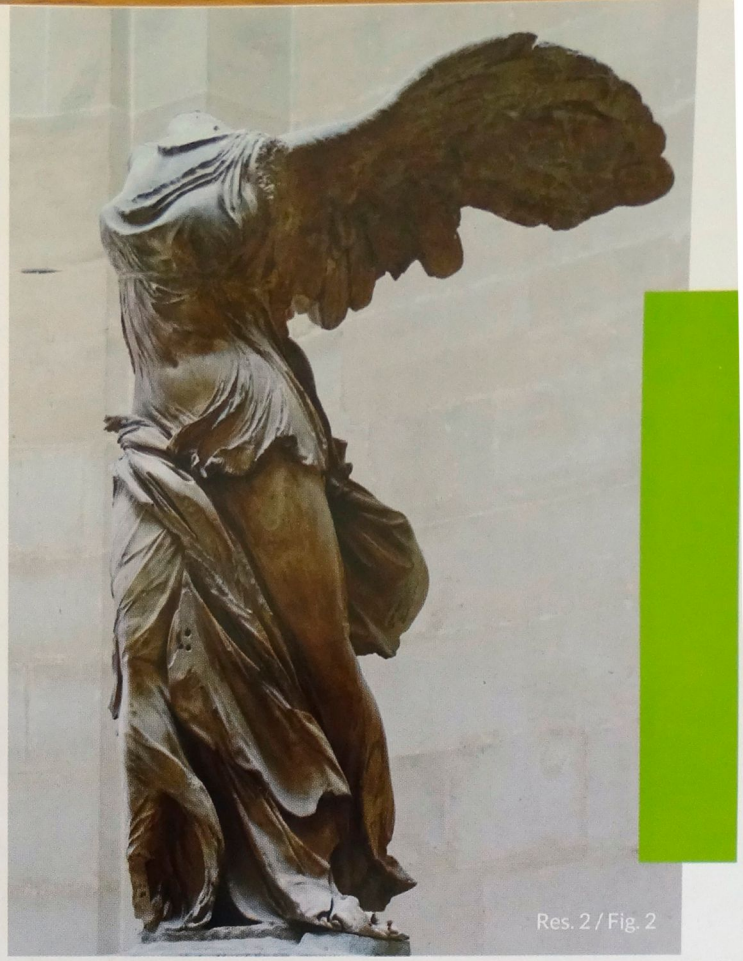

Res. 1 / Fig. 1

// Prof. Dr. Gül IŞIN

The issue of the return of the monuments which have been displaced from their cultural context with arbitrary treatments to their own land is in the focus of the discussions which seem to be a vicious circle particularly in the last 20 years. In this context, the friezes and metopes of the glorious Parthenon temple of the Athens Acropolis or the "Elgin Marbles" with their commonly known name, which have been taken from the Ottoman lands between the years 1801-1812 with an official permission which is controversial and which the British authorities could never prove, create the most striking example (Fig. 1). Even though it is claimed that Lord Elgin, the British ambassador in the lands of the Ottoman Em-

Kültürel bağlamlarından keyfi uygulamalarla yerlerinden edilmiş anıt eserlerin kendi topraklarına iadesi meselesi özellikle son 20 senedir bir kısır döngü gibi görünen tartışmaların odağındadır. Bu bağlamda 1801-1812 yılları arasında tartışmalı ve İngiliz otoritelerinin hiçbir zaman ispat edemedikleri bir resmi izinle Osmanlı toprağından götürülen, Atina Akropolisi'nin görkemli Parthenon tapınağı friz ve metopları ya da yaygın bilinen ismiyle "Elgin Mermerleri" en çarpıcı örneği oluşturur (Res. 1). Osmanlı topraklarında görevli İngiliz büyük elçisi Lord Elgin'in Sultan III. Selim'den bir izin aldığı iddia edilse de, eserlerin Londra'ya taşınması sürecinde görevdeki Sultan 2. Mahmut'tur. Yunanistan, 1832 yılında bağımsızlığını ilan ettiği tarihten bu yana "Elgin Mermerlerinin" iadesi için uluslar arası yardım çağrıları yapmaktadır. AB üyesi bir ülke olmasına rağmen bu çağrılar Britanya Müzesi (British Museum) yetkililerince alaycı ifadelerle geri çevrilmektedir. Öyle ki; son dönemde olanca görkemiyle açılışı yapı-

Res. 2 / Fig. 2

Res. 3 / Fig. 3

pire, received a permit from Sultan Selim III, the ruler was Sultan Mahmoud II during the period of the transportation of the works. Greece has been making calls for international aid for the return of the "Elgin Marbles" since it declared its independence in 1832. Although it is an EU member country, these calls are rejected by the authorities of the BRitish Museum with sarcastic expressions. It is such that; while the areas, in which these works will be placed in the event of their return, are either left empty or exhibited with their photos in the New Acropolis Museum opened with utmost glory recently, the authorities of the British Museum prefer to ignore this situation.

As in the example of "Elgin Marbles," the monuments, which have been excavated/taken/stolen/looted from the imperial lands with an increasing acceleration from especially the beginning of the 19th century during the collapse period of the Ottoman Empire, have formed the building blocks of enabling the establishment of the museums which are evaluated within the concept of "Encyclopedic Museum" in modern times. There are also the statues within the collection of Louvre Museum among these works, which belonged to the Ottoman lands at the time they were taken, but the names of which do not mention as they are not on our own land today, and each one of which is as famous as "Mona Lisa." Among them two very famous works are worth remembering. One of them is "Samothrace Nike" (the work was taken to the Louvre Museum in 1884, the island was under the Semendirek Ottoman control until the Lausanne Treaty

Res. 4 / Fig. 4

lan Yeni Akropolis Müzesi'nde bu eserlerin geri dönmesi halinde yerlerine yerleştirilecek alanlar ya boş bırakılarak ya da fotoğraflarıyla sergilenmekteyken, "British Museum" yetkilileri bu durumu görmezden gelmeyi yeğlemektedir.

"Elgin Mermerleri" örneğinde olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş sürecinde özellikle 19.yüzyılın başından itibaren giderek artan bir ivmeyle imparatorluk topraklarından çıkarılan/götürülen/ çalınan/yağmalanan/ anıt eserler modern zamanlarda "Ansiklopedik Müze" kavramı içinde değerlendirilen müzelerin kurulmalarını sağlayan yapı taşlarını oluşturmuşlardır. Götürüldükleri tarihte Osmanlı toprağına ait olan; ancak bugün kendi topraklarımızda olmadığı için adlarını anmadığımız her biri bir "Mona Lisa" tanınırlığında olan bu eserler arasında Louvre Müzesi koleksiyonu içinde yer alan heykeller de bulunmaktadır. Bunlar arasında çok ünlü iki eseri hatırlamakta yarar vardır. Biri "Samothrake Nikesi" (Eser 1884 de Louvre müzesine götürüldü, ada 24 Temmuz 1923 Lozan anlaşmasına kadar Semendirek Osmanlı kontrolündeydi) (Res. 2), diğeri "Milo Venüsü"dür (eser 1820'de Louvre müzesine götürüldü, Melos adası 1830'a kadar Osmanlı kontrolündeydi) (Res. 3).

on July 24th, 1923) (Fig. 2), and the other one is "Venus de Milo" (the work was taken to the Louvre Museum in 1820, the Melos Island was under the Ottoman control until 1830) (Fig. 3).

When the history and stories of the establishment of Encyclopedic Museums are considered, it can be understood that the relentless competition especially among France, Britain, Germany and the United States speeded up the gathering of works to fill these museums. Undoubtedly, the creator of this competition was France under the direction of Napoleon. Because Napoleon turned a part of the Louvre Palace into a museum with the name of "Napoleon Museum" primarily after overthrowing Louis XVI in 1792, and carried numerous works from the Italian lands he invaded in 1796 to Louvre to enrich the museum's collection. Vatican is the place which experienced this plundering most brutally; however, Italy was able to get back the other works which were displaced, including the Venice Horses of San Marco and the Vatican works, from France after the defeat of Waterloo in 1815. The effort to show the "New France" as the guardian of the historic Roman Empire lies under the ambition and rush of owning these important works of the antiquity

Res. 5 / Fig. 5

> “Britanya Krallığı’nın ve Müzesi’nin Parthenon eserleriyle yetineceği düşünülemezdi. Bu süreçte Osmanlı sultanlarıyla ilişkide yine büyükelçiler önemli roller üstlendi.”

Ansiklopedik Müzelerin kuruluş tarih ve öykülerine bakıldığında özellikle Fransa, İngiltere, Almanya ve Amerika arasındaki amansız rekabetin bu müzeleri dolduracak eserlerin toplanmasına büyük bir hız kazandırdığı anlaşılır. Bu rekabetin yaratıcısı ise kuşkusuz Napolyon yönetimindeki Fransa’dır. Zira Napolyon 1792 yılında 16. Louis’yi devirdikten sonra öncelikle Louvre Sarayı’nın bir kısmını “Müze Napolyon” adıyla bir müzeye dönüştürmüş, müze koleksiyonunun zenginleştirilmesi için de 1796’da istila ettiği İtalya topraklarından sayısız eseri Louvre’a taşımıştır. Vatikan bu talanı en acımasızca yaşayan yerdir; ancak Napolyon’nun 1815 Waterloo yenilgisi ardından İtalya, Venedik San Marco Atları ile Vatikan eserleri dâhil yerlerinden edilen diğer eserleri Fransa’dan geri alabilmiştir. Antikitenin bu önemli eserlerine sahip olma ihtiras ve telaşının ardında Napolyon önderliğindeki “Yeni Fransa”yı tarihi Roma İmparatorluğu’nun vasisi olarak gösterme gayreti yatmaktadır; tıpkı Klasik Yunan uygarlığının vasisi olarak kendi kendini tayin eden Roma İmparatorluğu gibi.

Napolyon’un İtalya’dan sonraki askeri hedefi bilindiği gibi Mısır’dı. Britanya’nın Hindistan’a ulaşan ticaret rotasına darbe indirmek maksadıyla Napolyon önderliğindeki Fransa 1797’de Mısır’a sefer düzenledi. Sultan 3. Selim’in Britanya ve Rusya ile yaptığı

under the leadership of Napoleon; just like the Roman Empire which self-appointed as the guardian of the classical Greek civilization.

As is known, Napoleon’s next military target after Italy was Egypt. France made an expedition to Egypt in the leadership of Napoleon in 1797 in order to deal a blow to the trade route of Britain reaching India. The

Res. 6 / Fig. 6

Res. 7 / Fig. 7

Res. 8 / Fig. 8

Res. 9 / Fig. 9

işbirliği ile askeri anlamda başarısız bir girişim olan Mısır seferi, arkeoloji, tarih ve bilim adına yeni ufuklar açan bir sefer oldu. Napolyon bu seferde askerlerinin yanına 167 kişiden oluşan bilim ve sanat adamlarından kurulu bir heyeti de almıştı. Bilim adamlarının beraberinde 287 ciltten oluşan bir kütüphane ile Fransızca, Arapça ve Yunanca baskı yapabilen iki tane de matbaa makinesi mevcuttu . Fransız araştırmacılar bu süreçte bugün hala Mısır için önemli ansiklopedik bir çalışma sayılan 21 ciltlik "Description de l'Égypt"i hazırladılar.

Esas itibariyle Fransa'da gözlenen "antik dünyanın varisi" olma zihniyeti kısmen İngiltere'de, kısmen Almanya'da, kısmen de "Yeni Dünya"da antik çağ eserlerine artan ilgiyle birlikte daha da baskın bir şekilde kendini göstermeye başlayacaktır. Zaman içinde bu devletler ya antik sanat eserlerinin birer hamisi olarak ortaya çıkacaklar, ya da bu eserlere sahip olmak için gerekli olan incelikli zevk ve birikime yalnızca kendi milletlerinin haiz olduğu iddiasını dile getireceklerdir.

Emperyalizmin doludizgin yol aldığı bu süreçte

Egyptian expeditian, which was a failed attempt in terms of military with the cooperation of Sultan Selim III together with Britain and Russia, was an expedition which opened new horizons in the name of archaeology, history and science. Napoleon had taken along also a delegation consisting of 167 scientists and artists besides his soldiers in this expedition. The scientists had a library consisting of 287 volumes and two printing machines capable of printing in French, Arabic and Greek along with them. The French researchers prepared the 21-volume "Description de l'Egypt" in this process which is still considered today as an important encyclopedic work for Egypt.

The mentality to be the "heir of the ancient world," which was essentially observed in France, would begin to manifest itself partly in Britain, partly in Germany, and partly in the "New World" in an even more dominant manner with the increasing interest in the works of the ancient times. Over time, these states would either emerge as the patron of the works of the ancient times or raise the argument that only their own nations have the

Osmanlı İmparatorluğu da Avrupa'nın "Hasta Adamı" ilan edilmiş, büyük çöküş sürecinin içine sürüklenmiştir. Ne yazık ki, topraklarındaki antik çağ eserleri "Hasta Adam"ın başındaki sultanların öncelikli meseleleri değildir. Mısır seferi ardından Mısır koleksiyonu ile istisnai bir yer edinen Louvre, zaman içinde Osmanlı toprağı sayılan Ege adaları ve Kıta Yunanistan'dan da, yukarıda adı geçen Samothrake Nikesi ya da Milo Venüsü gibi önemli eserleri bünyesine almış, ardından önce 1850-1880 arası Yunanistan'da, Tanagra'dan, sonra 1870-1880 arası da batı Anadolu'da Myrina'dan binlerce pişmiş toprak minyatür heykelcik müze koleksiyonuna dâhil etmiştir.

Mısır eserleriyle benzersiz bir "açılım" yapan Louvre örneğiyle Britanya Müzesi, Pergamon Müzesi gibi kurulmuş ve kurulmakta olan müzeler de, Yunan-Roma eserleri bakımından zayıf olan koleksiyonlarını geliştirebilmek adına, zayıf düşmüş Osmanlı'nın toprağında eşsiz bir fırsat yakalamış oluyorlardı. Öncelikle İngilizler tarafından Osmanlı büyük elçisi Lord Elgin (1799-1803) ile Osmanlı kontrolündeki Atina keşfedildi. Klasik Çağın en önemli eseri sayılan Parthenon Tapınağı kabartmalarını 11 yıllık bir uğraş sonunda hiçbir zaman kanıtlanmamış bir anlaşma ile Londra'ya götürüp Britanya Müzesi koleksiyonuna katıldı. Böylece Louvre'daki Mısır koleksiyonuna karşı, Klasik Çağ Atina'sının eserleri antikite toplayıcılığı rekabetinde ön plana çıkıyordu.

Britanya Krallığı'nın ve Müzesi'nin Parthenon eserleriyle yetineceği düşünülemezdi. Bu süreçte Osmanlı sultanlarıyla ilişkide yine büyükelçiler önemli roller üstlendi. Örneğin, Lykia'daki eserleri tetkik etmek maksatlı Charles Fellows başkanlığındaki İngiliz heyetinin bölgeye gönderilmesine Sultan Abdülmecit ile Lord Ponsoby görüşmelerinin imkân tanıdığı bilinmektedir. Charles Fellows başkanlığındaki araştırma heyeti Lykia bölgesinde Tlos, Patara gibi 12 ayrı antik kenti de incelemekle birlikte esas itibariyle 1841 yılından itibaren Ksanthos'da kazı ve araştırmalarını yoğunlaştırır. Bu gayretin en önemli gerekçesi Lykia topraklarında "Parthenon Klasiği" ile eş değerde nitelikli işçilik sunan Lykia'nın özgün mezar mimarisidir.

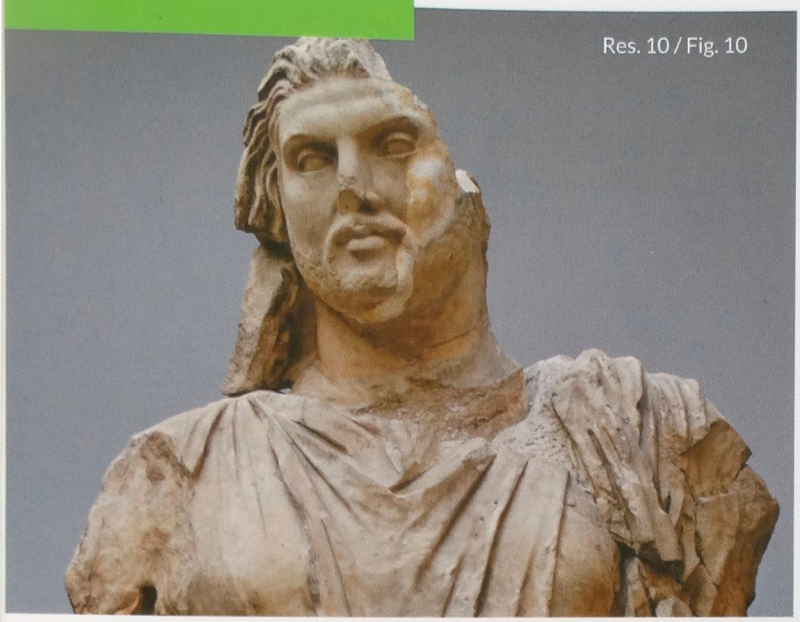
Çok da uzun sürmeyen ön araştırmalar sonunda Ksanthos beklenen sansasyonu sağlayacak eserleri Fellows'un heyetine sunmaya başlar. Bunlar arasında MÖ 400 yıllarında hüküm sürmüş Ksanthos Bey'i Arbinas'ın mezarı en önemli yeri tutar. Bu mezar bulunduğu günden buyana "Nereidler Anıtı" adıyla anılan İon düzenli tapınak biçimli anıttır (Res. 4-5). Eser yapı taşları, mimari süslemeleri ve heykelleriyle birlikte bulunduğu yerden sökülerek, sandıklarla Eşen

refined taste and knowledge that is required to own these works.

In this process in which imperialism rode at full speed, the Ottoman Empire was declared to be the "Sick Man" of Europe, and was dragged into the great collapse process. Unfortunately, the ancient monuments on the territories of the sultans ruling the "Sick Man" were not their primary matter. Louvre, which acquired an exceptional place with the Egyptian collection after the Egyptian expedition, has included over time the important works such as the aforementioned Samothrace Nike or the Venus de Milo in the Aegean islands and the mainland of Greece which were considered to be Ottoman lands, and then included thousands of miniature terracotta figurines first from Tanagram in Greece betwen 1850-1880, and then from Myrina in Western Anatolia between 1870-1880 in the museum collection.

With the example of Louvre, which made a unique "expansion" with the Egyptian artifacts, the museums, which were established or were being established such as the British Museum, Pergamon Museum, had obtained a unique opportunity in the land of the weakened Ottoman Empire to improve their collections which were poor in terms of the Greek-Roman artefacts. First, Athens under the Ottoman control was discovered by the British with Lord Elgin, the British ambassador in the Ottoman Empire (1799-1803). The reliefs of the Parthenon Temple, which is considered the most important work of the Classical Period, were taken to London at the end of an 11-year effort with an agreement which was never proven, and included in the collection of the British Museum. Thus, the works of Athens of the Classical Age came to the fore in antiquity-collecting competition as against the Egyptian collection at the Louvre.

It was unimaginable that the British Kingdom and Museum would be content with the Parthenon Museum artifacts. In this process, the ambassadors again played an important role in the relationships with the Ottoman sultans. For example, it is known that the negotiations between Sultan Abdulmecid and Lord Ponsoby facilitated the sending of the British delegation headed by Charles Fellows in order to inspect the artifacts in Lycia. Although the research delegation headed by Charles Fellows examined 12 seperate ancient cities such as Tlos and Patara, it concentrates its excavations and researches mainly in Xanthos from 1841. The most important reason of this effort is the original tomb architecture of Lycia which offers qualified craftsmanship equivalent to the "Classical Parthenon" in the Lycian lands.

Res. 10 / Fig. 10

Çayı'nın ağzına yanaşan gemiye yüklenir ve Londra'nın yolunu tutar. Ksanthos'un bereketi "Nereidler"-le sınırlı değildir; aynı gemide Erken Klasik Dönem Lykia karakteristiği dikme biçimli mezarlarından en iyi korunmuşu bir başka Ksanthos Beyi olan Kybernis'in mezarı, diğer adıyla "Harpy Anıtı" da yer almaktadır (Res. 6). Anıtın kireçtaşı olan dikmesi yerinde bırakılmışken kabartmalı mermer plakaları yerinden sökülmüştür. 100 yıldan daha fazla bir zaman sonra 1950'li yıllarda bu mermer plakaların kopyaları Britanya Müzesi yetkililerince Ksanthos'a gönderilecek ve sergilenmek üzere orijinal dikmenin üzerine yerleştirilecektir.

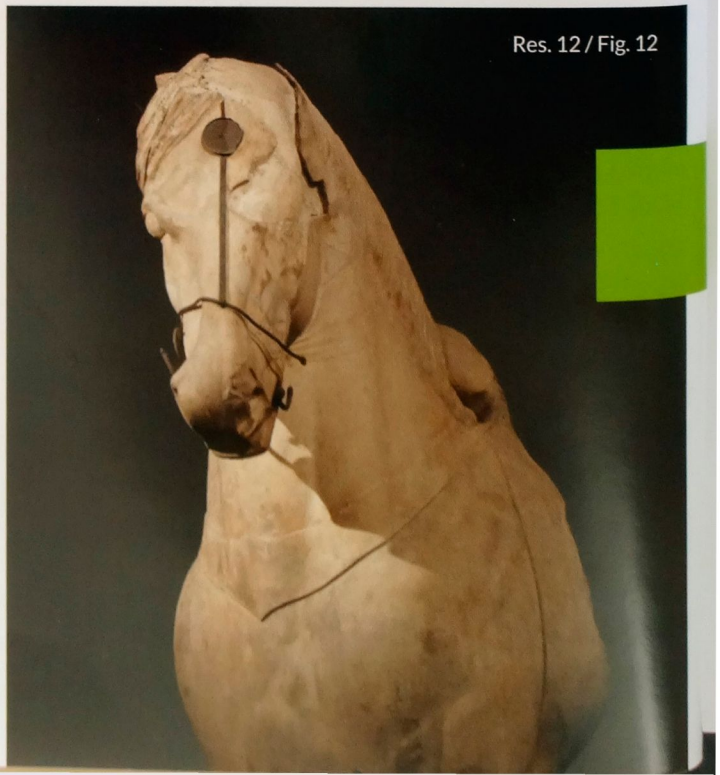
Ksanthos'la özdeş olarak anılan bu iki eserden başka yine Ksanthos mezarları arasından seçilmiş iki anıtsal lahit de Fellows'un Britanya Müzesi koleksiyonu için seçtiği eserler arasındadır. Bunlardan biri üzerinde mezar sahibinin kabartmaları ve Lykçe yazıtıyla adının da bilindiği MÖ 370 yıllarına tarihlenen Payava Lahdi'dir (Res. 7). Orijinal yerindeki yüksekliği 7, 85 metreyi bulan çok iyi durumda korunmuş olan lahit, hem Lykia mezar mimarisini en iyi yansıtan özgün örneklerden biridir, hem de yazıtıyla mezar sahibinin kimliği hakkında bilgiler sunmaktadır. Daha az tanınan ancak nitelik olarak Payava Lahdi'nden aşağı kalmayan diğer eser ise Merehi Lahdi'dir. Sıralanan bu örneklere göre daha da az tanınan ve aynı süreçte Britanya Müzesi'nin yolunu tutmuş diğer önemli eserler Ksanthos Akropolis'indeki konumlarıyla yine yönetici sınıfına ait olduğu düşünülen F, G, H mezar anıtlarına ait kabartmalı bloklarladır (Res. 8-9).

Bugün yukarıda sıralanan tüm bu anıtların yerinde korunmuşluğu varsayıldığında Lykia'daki Klasik Dönem mezar mimarisi ve sanatının eşsiz görkemi karşısında büyülenmemek olanaksızdır. Ne yazık ki

At the end of the preliminary researches which did not last long, Xanthos started to present the artifacts which provided the expected sensation to Fellows' delegation. Among them, the tomb of Arbinas, the Principal of Xanthos who ruled during the 400s B. C., holds the most important place. This tomb is a temple-shaped monument in Ionic layout which has been referred to as "Nereid Monument" since it was discovered (Fig. 4-5). The work was removed from its location with its building blocks, architectural ornaments and sculptures, loaded on a ship which berthed at the opening of the Esen Brook in boxes, and taken to London. The abundance of Xanthos was not limited to the "Nereids"; the tomb of Kybernis, another Principal of Xanthos, which was the best preserved pillar-shaped tomb characteristic of the Early Classical Period Lycia, also known as the "Harpy Monument" was also on the same ship (Fig. 6). While the limestone pillar of the monument was left in place, the marble plaques with reliefs were dismantled. The copies of these marble plaques were sent to Xanthos by the authorities of the British Museum in the 1950s, after more than 100 years, and placed on the original pillar to be exhibited.

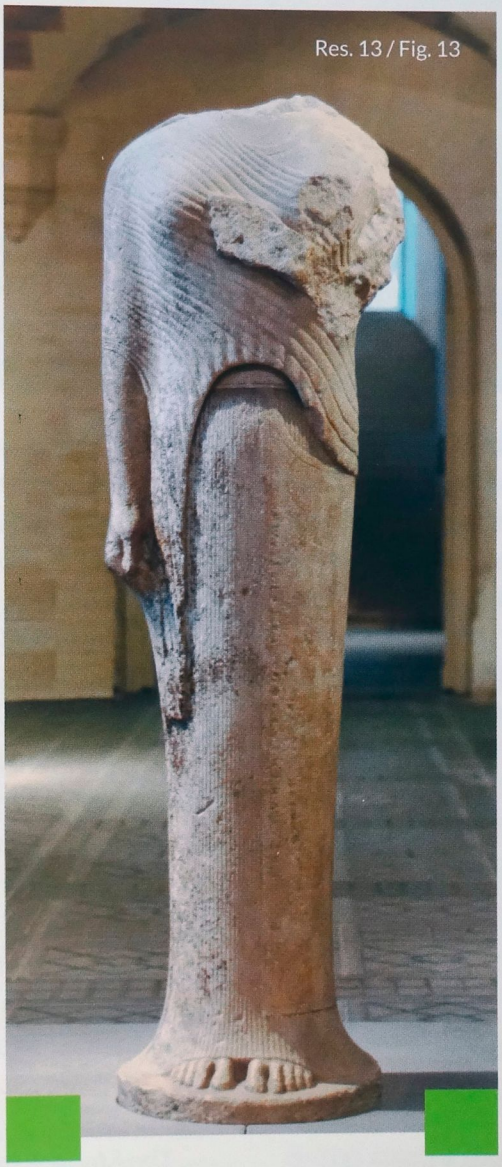
Res. 11 / Fig.

Res. 12 / Fig. 12

onlar, yıllar önce Halikarnas Balıkçısı'nın Britanya Müzesi'ne yazdığı mektupta olduğu gibi "Akdeniz'in mavi göğünün altında" olmak yerine, kendi kültürel ve coğrafi kontekstlerinden çok uzakta ziyaretçilerine kendilerini doğru anlatabilme gayreti içine düşmüşlerdir.

İngiliz heyetinin Londra'ya eser kazandırma maksatlı araştırmalarında Lykia ile birlikte izin almak istediği ikinci önemli nokta Halikanassos'du. Ancak, Ksanthos izinlerini zorlaştırmamak adına Halikarnassos girişimi daha sonraya bırakılmıştı. Sonuç olarak 1846 yılında Lord Stratford de Redcliffe'in (Stratford Canning) Sultan Abdülmecit'ten Bodrum'da bir çalışma yapmak için izni zor da olsa elde ettiği söylenir. Bu izin elde edilmeden önceki süreçte Fellows'un anılarında Halikarnassos ile ilgili ilginç anekdotlara yer verilmiştir: "İngiliz bir seyyah topluluğunun, İstanbul'dan 'kalenin etrafında dolaşmak' ibaresi içeren resmi bir izin aldığı aktarılır. Ne var ki, Kale'nin Valisi kendilerini tipik bir doğu misafirperverliği ile mükemmelen ağırlayıp, kendisine sunulan izin belgesinin içeriğine tamamıyla sadık kalarak kalenin etrafında gezinebileceklerini, ancak içine asla giremeyeceklerini belirtmiştir. Bu hadise İngiliz seyyahları aşağılayan bir fıkraya dönüşmüştü. Bu hadise anlatılıp, önceden ikaz edilen bazı Fransız beyefendiler daha temkinli davranarak, yetkililerden kalenin içinde ve dışında keyiflerince inceleme yapabileceklerine dair bir izin temin etmişler. Vali Bey onlara da pek kibar muamele etmiş ancak aldıkları izinde "kaleye girebilir" ifadesi varsa da, kaleden çıkabileceklerine dair bir cümle olmadığına dikkatlerini çekmiştir."

Res. 13 / Fig. 13

MÖ 2. yüzyılda yaşamış Saydalı Antipatros'un kaleminden tanınan ve MS 6. yüzyıla kadar "Dünyanın yedi harikası" listesinde kalan Halikarnassos Satrapı Mausolos'un Anıtmezarı (Res. 10) 1846 yılı itibariyle Charles Thomas Newton'ın başında bulunduğu bir heyetle Londra yolculuğuna çıkmak üzere kazma ve kürekle buluşur. Yapımı Satrap Mausolos tarafından başlatılan anıtmezar, olasılıkla Prieneli ünlü mimar

Apart from these two works referred to as identical to Xanthos, two monumental sarcophagi selected among the Xanthos tombs are also among the works Fellows selected for the collection of British Museum. One of them is the Payava Sarcophagus, the name of which is known due to the reliefs on it belonging to the owner of the tomb and its Lycian inscription, dated to the 370s B. C. (Fig. 7). This sarcophagus, the height of which is about 7.85 meters in its original place, both is one of the unique examples which best reflects the Lycian tomb architecture, and provides information on the identity of the owner of the tomb with its inscription. And the other work, which is less known but is no less than the Payava Sarcophagus in quality, is the Merehi Sarcophagus. The other important works, which are less known than these listed examples and which have also been taken to the British Museum in the same process, are the blocks with reliefs belonging to the F, G, H monumental tombs which are again thought to be belonging to the ruling class with their positions in the Xanthos Acropolis (Fig. 8-9).

Today, when it is presumed that all those monuments listed above were preserved on site, it is impossible to be captivated in the face of the unique splendor of the Classical Period tomb architecture and art in Lycia. Unfortunately, they have fallen into the effort to be able to express themselves correctly to their visitors far away from their own cultural and geographical context instead of being "under the Mediterranean blue sky" as in the letter The Fisherman of Halicarnassus wrote to the British Museum years ago.

The second important point that the British delegation wanted to take permission for its researches to give works to London together with Lycia was Halicarnassus. However, the Halicarnassus attempt was left until later so as not to make the permissions for Xanthos more difficult. As a result, it is said that Lord Stratford de Redcliffe (Stratford Canning) received the permission from Sultan Abdulmecid to make a study in Bodrum in 1846, though not so easily. In the process previous to obtaining this permission, interesting anectodes have been included related

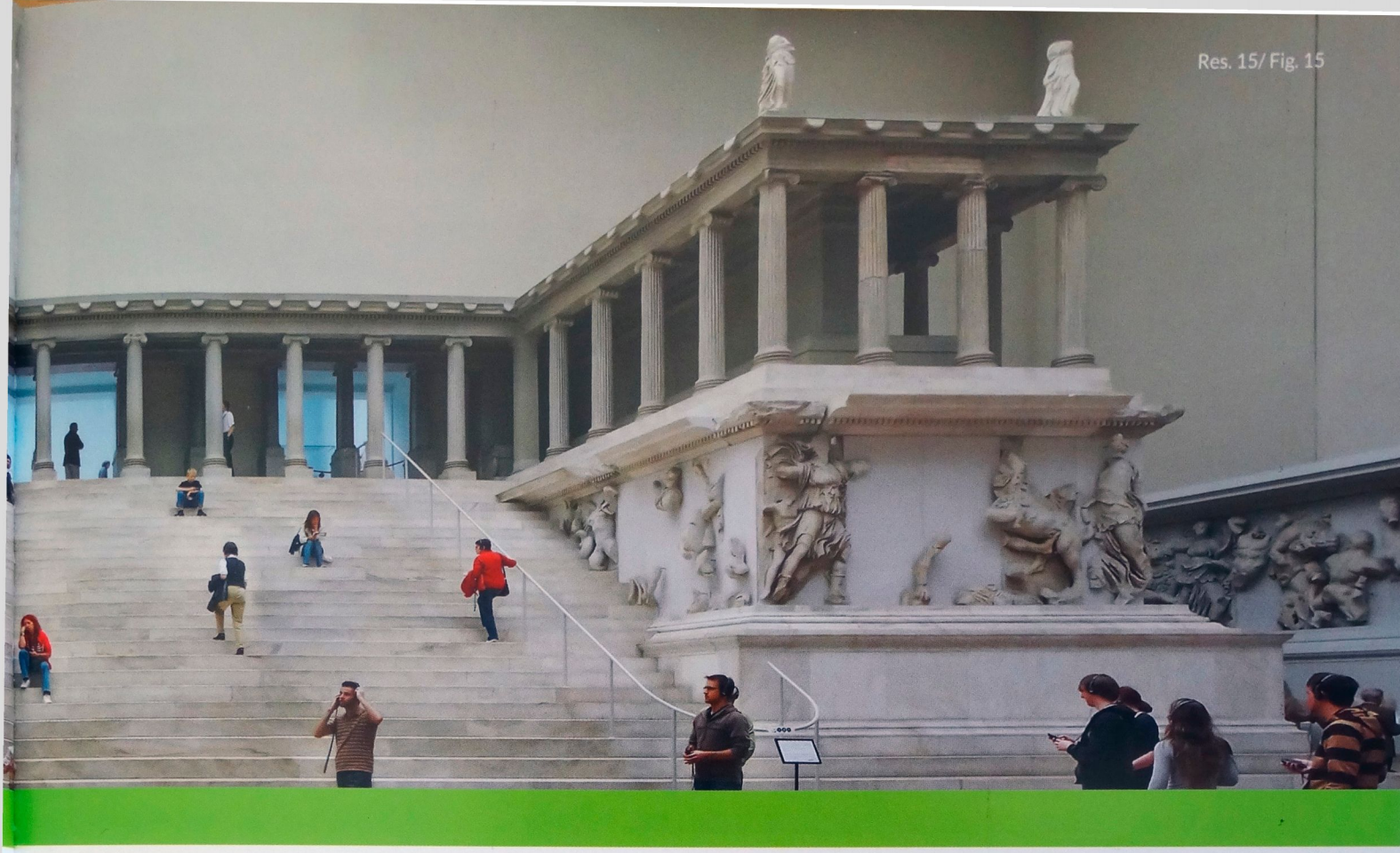

Pytheos tarafından tasarlanmış, dönemin ünlü heykeltıraşları Leochares, Bryaksis, Skopas ve Timotheos projede yer almıştır. Mausolus'un ölümünün ardından anıt karısı Artemisia tarafından MÖ 4. yüzyılın ortalarına doğru tamamlanmıştır. Mausoleion kalıntılarını paketlemek üzere gelmiş Newton'un başında bulunduğu İngiliz heyeti öncelikle St. Jean Şövalyeleri tarafından 15. yüzyılda inşa edilmiş Bodrum Kalesini inceler. Kale inşaatında sırasında kuzeydeki Halikarnassos Mausolesi yıkıntılarından seçilerek bezeme amaçlı kullanılmış olan kabartmalı bloklar duvardan sökülür, yerlerine düz basit bloklar yerleştirilir (Res. 11). Ardından kuzeydeki anıtmezarın yıkıntılarının olduğu alanda kazılar başlar. Yaklaşık üç yıl süren çalışmalar sonunda bugün Britanya Müzesi'nin en seçkin eserleri arasında yer alan Mausolos ve eşi Artemisia'ya ait heykellerin yanı sıra anıtmezarın bulunabilen bütün kabartmaları gemiye yüklenir (Res. 12).

İngilizler Lykia ve Karia bereketiyle tanışmalarından sonra 1863 yılından itibaren 11 yıl süren John Turtle Wood başkanlığında İonia'nın incisi Ephesos çalışmalarına başlar. Wood, Kraliçe'ye hitaben kaleme aldığı kitabındaki 1876 tarihli önsözde Britanya Müzesi yetkililerine şükranlarını sunarken, kimi zaman yerel otorite diye andıkları, Osmanlı Hükümeti'nin bahsi bile geçmemektedir. Öte yandan Türk çeteciler diye bir bölümü kitabına almayı da ihmal etmemiştir. Sonuç olarak özellikle Arkaik Artemis tapınağında yoğunlaşan çalışmalar bütün kentte sürdürülmüş ve irili ufaklı yüzlerce eser Britanya müzesi koleksiyonuna dâhil edilmiştir.

to Halicarnassus in Fellows' memoirs: "It is told that a group of British travelers got an official permission from Istanbul to 'wander around the castle.' However, the Governor of the Castle entertained them perfectly with the typical eastern hospitality, and told them that they could wander around the castle as being completely faithful to the permit presented to him, but they could never enter it. This event had turned into a joke insulting the British travelers. Some French gentlemen, to whom this event was told and were warned in advance, were more cautious and obtained a permit from the authorities regarding that they could make investigations inside and outside of the castle as they liked. The Governor also treated them very politely, but attrated their attention that although there was the expression that 'they could enter the castle' in the permit they received, there was no sentence regarding that they could get out of the castle."

The Mausoleum of the Halicarnassus Satrapi Mausolus (Fig. 10), which is known by the writings of the Sidonian Antipatros who lived in the 2nd century B. C. and remained on the list of "The World's Seven Wonders" until the 6th century A. D., met digging and shoveling to get on a trip to London with a delegation headed by Charles Thomas Newton by the year 1846. The mausoleum, the construction of which was started by the Satrapi Mausolus, was designed by Pytheos, the famous Prienian architect, and Leochares, Bryaksis, Scopas and Timotheos, the famous sculptors of the period, took part in the project. After Mausolus' death, the monument was

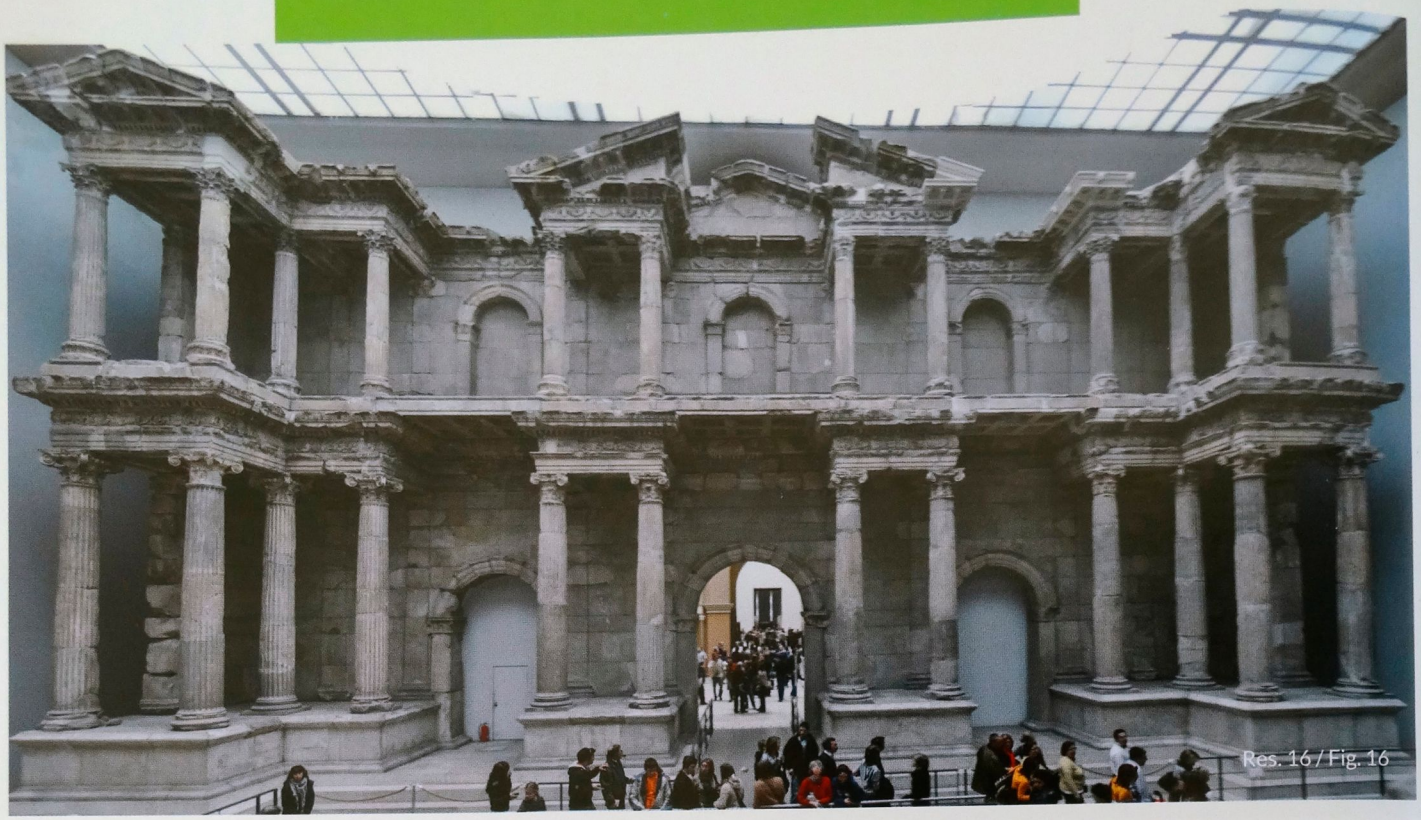
Res. 15/ Fig. 15

Yukarıda kronolojik olarak genel hatlarıyla 18. yüzyıl sonundan 19 yüzyıl boyunca örneklenen Britanya Müzesi bağlamındaki gelişmeler sonunda, ortaya çıkan görüntü Fransa'nın Mısır "açılımının" ardından Britanya'nın gerçekleştirmiş olduğu Klasik Çağ "açılımıdır". Süreç Atina Akropolisi ile başlamış Lykia mezar mimarisi, Halikarnassos Mausoleumu, nihayet Ephesos ve Artemision ile devam etmiştir. Ancak; Avrupa'da müzecilik ve sanat hamiliği üzerine ciddi rekabetin sürdüğü bu arenada elbette ki Almanya unutulmamalıdır.

1864-65 yılları Sultan Abdülaziz'in girişimleriyle Anadolu topraklarına Alman mühendisliği ile döşenecek tren yolu projesinin tetkikleri için Carl Humann'ın İzmir-Bergama civarında gerçekleştirdiği araştırma gezilerinin yapıldığı yıllardır. Demir yolu mühendisi olmakla beraber arkeolojiye olan merakı ile tanınan Humann, örneğin 1862'de halen Osmanlı yönetiminde "muhtariyet" statüsündeki Samos Adası'nda Almanlar tarafından yönetilen Heraion kazılarına katılmıştır (Samos-Sisam Adası 1913 Balkan savaşı ardından Yunanistan'a bağlanmıştır). Elbette ki Samos buluntuları da Berlin'e gönderilmiştir; Arkaik Dönem Samos Koresi içlerinde belki de en iyi tanınanıdır (Res.13). Humann çok iyi bilindiği gibi batı Anadolu'daki tetkikleri sırasında tren yolunun geçirilmeyeceği aşikar olan Pergamon Akropolisi'ne kadar ulaşır. Burada görmüş olduğu mermer kabartmalarla büyülenmiş olduğunu düşünebiliriz. Belki de hayalinde kendini yeni bir Lord Elgin olarak canlandırmış da olabilir. Yapmış olduğu ilk

completed by his wife Artemisia towards the middle of the 4th century B. C. The British delegation headed by Newton, which came to pack the remains of the mausoleum, first inspected the Bodrum Castle which was built by the St. Jean Knights in the 15th century. The blocks with reliefs, which were selected among the ruins of the Halicarnassus Mausoleum in the North during the construction of the castle, were removed from the wall, and simpe plain blocks were put in their places (Fig. 11). And then, excavations started in the area where the ruins of the mausoleum in the North were. At the end of the works which lasted about three years, the statues belonging to Mausolus and his wife Artemisia, which are among the most prominent artifacts of the British Museum today, as well as all reliefs of the mausoleum that could be found were loaded aboard (Fig. 12).

After meeting the abundance of Lycia and Caria, the British started the works of Ephesus, the pearl of Ionia, headed by John Tutle Wood for 11 years from 1863. While Wood expressed his gratitude to the authorities of the British Museum in the foreword of the book he penned in 1876 addressing the Queen, the Ottoman Government, which he referred to as the local authority from time to time, was not even mentioned. On the other hand, he did not forget to include a chapter as Turkish rebels in his book. As a result, the works, which were especially concentrated on the Archaic Artemis temple, were carried out in the whole city, and small and big hundreds of works were included in the British Museum collection.

Res. 16 / Fig. 16

gözlemler sonunda meraklı olduğu tarih ve arkeoloji alanında buluntularla ilgili doğru değerlendirmeler yapmış olabilir; ancak o kendi gözlemleriyle yetinmeyip Berlin'de 1830 yılında Neo-Klasik gelenekte Prusya kralı III. Wilhem tarafından yaptırılmış Prusya Kraliyet Müzesi yetkililerine danışmak üzere seçmiş olduğu bir kaç kabartmalı bloğu Berlin'e gönderir. Berlin, ellerine ulaşan eserin İncil'de "Şeytanın Tahtı" olarak anılan görkemli Pergamon Sunağı'na ait parçalar olduğunu anlar (Res. 14). Ancak Prusya'daki siyasi karışıklıklar nedeniyle alana gönderilecek kazı heyetinin oluşturulması ve konu hakkında Osmanlı hükümetiyle anlaşmanın gerçekleşmesi 12 yıl sürer. 1871 yılına gelinmiş Prusya ve diğer küçük Alman devletlerinin birleşmesiyle Alman İmparatorluğu kurulmuştur. Artık ivedilikle "Altes Museum"un kendi görkemine yakışır eserlerle doldurulması gerekmektedir. İşte bu fırsat Pergamon Zeus Sunağı'dır. Diğer sanat hamisi rakip devletlerin elinde olmayan Hellenistik Dönem mimari heykeltıraşlığının şaheseridir.

Pergamon Krallığı kurulduğu günden itibaren kendisini Klasik Dönem'in Atina'sının yeni temsilcisi saymakta ve bu ideolojiye yakışır anıtlarla Pergamon kentini süslemekteydi. Kazanılan Galat savaşlarının anısına zaferlerini yücelten bir anıt inşası fikri de bu dönemin yeni Atina'sına yakışır nitelikte olmalıydı. Böylece Akropolis'deki en görkemli yapının inşası MÖ 2. yüzyıl ortalarına kadar tamamlanmıştı. Sunak Olympos tanrılarıyla Gigantlar arasında geçen savaşta Olymposlular'ın zaferini anlatırken Pergamonlular'ın Galatlara karşı kazandığı zafere allegorik bir

The image resulting at the end of the developments in the context of the British Museum, which have been outlined above chronologically from the end of the 18th century and during the 19th century, is the Classical Age "expansion" carried out by Britain after the Egyptian "expansion" of France. The process started with the Athens Acropolis, and continued with the Lycian tombs architecture, the Mausoleum of Halicarnassus, and finally Ephesus and Artemision. However, Germany should surely be noted in this arena where a serious competition on museology and patronage of art continued in Europe.

1864-65 were the years in which the research trips were carried out by Carl Humann around Izmir-Bergama for the examinations of the railway project to be laid on the Anatolian lands with the German engineering with Sultan Abdulaziz's initiative. Humann, who was known for his interest in archaeology as well as being a railroad enginner, participated for example in the Heraion excavations directed by the Germans on the island of Samos which had a status of "autonomy" under Ottoman rule in 1862 (the Samos Island was connected to Greece after the 1913 Balkan War). Surely, the Samos findings were also sent to Berlin; the Archaic Period Samos Corea is perhaps best known one among them (Fig. 13). As well known, Humann reached the Pergamon Acropolis, from which it was clear that the railway would not pass, during his examinations in Western Anatolia. We could imagine that he was captivated by the marble reliefs he had seen here. He might even have portrayed himself as Lord Elgin in his dreams. He might have made accurate assessments

gönderme yapmaktadır. Sunağın içteki kutsalında da Pergamon'nun mitolojik kurucu kahramanı Telephos betimlenerek Atina Akropolisi'nde Atina'nın kurucu kahramanları Kekrops ve Erektheus'a adanan anıtlara göndermeler yapılmıştır.

1878-1886 yılları arasında sürdürülen kazı çalışmaları sonunda sunağa ait bütün parçalar Berlin'e götürülür. Aslında 1874 Asar-ı Atika Nizamnamesi dikkate alınarak II. Abdülhamit'in Alman İmparatorluğu ile yaptığı anlaşmada anıtın yalnızca üçte birinin götürülmesine izni verilmiştir . Bugün için anlaşılması mümkün olmayan bu izin zamanında da pratikte değiştirilerek anıtın tamamının taşınması gerçekleşmiştir (Res. 15). Öte yandan Almanlar açısından mesele sadece Pergamon Sunağı ile sınırlı kalmamıştır. Aynı süreçte Pergamon Akropolisi'nde MÖ 2. yüzyıl başına tarihlendirilen Athena tapınağının anıtsal giriş kapısı (Res. 16) ile ondan daha da görkemli ve anıtsal MS 2. yüzyıl tarihli bir başka kapı yapısı "propylon" Miletos agorasından Berlin'e götürülmüştür (Res. 17).

Anılan çarpıcı örnekler dışında Osmanlı toprağından çıkarılan ve bu derginin ayrılan sayfalarına sığamayacak sayıda çok eserin bulunduğunu, burada

Res. 17 / Fig. 17

related to the findings in the fields of history and archaeology he was interested in at the end of his first observations; however, he was not satisfied with his observations, and sent a block with a few reliefs he had chosen to consult the authorities of the Prussian Royal Museum, which was built by Wilhelm III, the Prussian king in Berlin in 1830, to Berlin. Berlin understood that the work sent to them consisted of pieces which belonged to the magnificent Pergamon Altar referred to as the "Devil's Throne" in the Bible (Fig. 14). However, due to the political unrest in Prussia, it takes 12 years to form the excavation delegation to the site and to maket he agreement with the Ottoman government regarding the issue. The year was 1871, and the German Empire was established with the merger of Prussia and other small German states. Now, the "Altes Museum" should urgently be filled with artifacts worthy of its glory. And this opportunity was the Pergamon Altar of Zeus. It was the architectural masterpiece of sculpture of the Hellenistic Period which was not in the hands of the other rival countries which were the patrons of art.

From the day it was established, the Kingdom of Pergamon deemed itself the new representative of the Athens of the Classic Period, and adorned its city with monuments worthy of this ideology. And the idea of building a monument commemorating the glories of the Galatian wars should have been the quality worthy of the Athens of this period. Thus, the construction of the most magnificent structure in the Acropolis was completed until the middle of the 2nd century B. C. While the altar tells the victory of the Olympians in the war between the Olympian gods and the Gigantes, it makes an allegorical referral to the victory gained by the Pergamonians against the Galatians. Also Telephos, the mythological founder hero of Pergamon, was depicted in the inner sanctuary of the altar, and referrals to the monuments dedicated to Cecrops and Erechtheus, the founder heroes of Athens, were made in the Acropolis of Athens.

At the end of the excavations carried out between the years 1878-1886, all pieces of the altar were taken to Berlin. In fact, the permission to take only one third of the monument was given in the agreement Abdul Hamid II made with the German Empire considering the 1874 Regulations of Ancient Monuments . This permission, which cannot be understood today, was changed in practice also at that time, and the whole of the monument was moved (Fig. 15). On the other hand, the issue was not limited only to the Pergamon Altar for the Germans. During the same period, the monumental entranceway of the Athens temple in the Pergamon Acropolis dated to the beginning of the 2nd century B. C. (Fig. 16) and another side gate,

Res. 18 / Fig. 18

özellikle Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi eserlerine odaklanıldığını belirtmek isterim. Bu noktada görünen o ki, Alman İmpartoluğu şanına ve kurmuş olduğu müzesine yakışacak eserleri bulmuştur. Üstelik bu eserler Louvre ve Britanya müzelerindeki koleksiyondan çok farklıdır. İngilizler Klasik Dönem'in şaheserlerine sahipse, Almanlar'ın da artık Hellenistik Dönem'in şaheseri vardır. Çok geçmeden mevcut müzenin teşhir için yeterli olmayacağını anlayan Alman İmparatorluğu 1910 yılında Pergamon sunağına özel bugün Berlin'de Müzeler Adası'nda yer alan ve Pergamon sunağından esinlenilerek tasarlanmış müzenin inşasına başlar. Birinci dünya savaşında sekteye uğrayan çalışmalar 20 yıl sonra 1930 yılında son bulur. İkinci Dünya savaşı yıllarında özel olarak paketlenerek korumaya alınmaya çalışılan Pergamon eserleri Amerikan ve İngiliz güçlerinin gerçekleştirdiği Berlin bombardımanından az hasarla kurtulur. 1949'da Sovyetler Birliği tarafından kurulan Demokratik Almanya sınırlarında kalan Pergamon eserlerinin bir kısmı, başka birçok sanat eseriyle birlikte, St Petersburg'a götürülmüş 1959 yılında ise Almanya, Pergamon sunağına ait parçaların geri döndürülmesini sağlamıştır. Bugün mimarisi ve heykeltıraşlığı ile ziyaretçisine olabildiğince doğru görsellikte ulaştırılan eserin orijinal temellerinin üstünde ne yazık ki yalnız bir çam ağacından başka bir görsellik bulunmamaktadır (Res. 18) (son zamanlarda bu çamı bile koruyamayacağımız düşüncesinden kendimi alamıyorum).

Burada ele alınacak topraklarımızdan götürülmüş son anıt eser yukarıda farklı müzelerde sergilenen örneklere göre daha da talihsiz bir örnektir. Fransız,

the "propylon" which was more majestic and monumental and which was dated to the 2nd century A. D., was taken from the Miletus agora to Berlin (Fig. 17).

Apart from the aforementioned striking examples, I would like to note that there are too many works to fit in the devoted pages of this periodical which have been unearthed in the Ottoman lands, and especially the works of the Classical, Hellenistic and Roman periods are focused on here. At this point it appears that the German Empire has found the works worthy of its glory and the museum it established. Moreover, these works are very different than the collections in the Louvre and British museums. If the British have the masterpieces of the Classical Period, now the Germans have the masterpiece of the Hellenistic Period. The German Empire, which understood that the present museum would not be enough for exhibition before long, started the construction of the museum, which is located in the Museum Island in Berlin today and which was designed by the inspiration from the Pergamon altar, special to the Pergamon altar in 1910. The works, which were interrupted by the World War I, ended 20 years later in 1930. The Pergamon works, which were tried to be especially packaged and preserved during the World War II, survived the Berlin bombing performed by the American and British forces with little damage. A part of the Pergamon works, which remained within the borders of the DEmocratic Germany founded by the Soviet Union in 1949, were taken to St. Petersburg together with many other works of art, and Germany provided the return of the pieces belonging to the Pergamon altar in 1959. Unfortunately, today there is no visuality other than a

İngiliz, Alman icraatlarından sonra sıra antikite ve sanat eseri hamiliğinde ben de varım diyen Avusturya-Macaristan İmparatorluğuna gelmiştir. İngilizlerin Lykia'dan götürmüş olduğu eserlerin etkisinde kalan Otto Bendorf başkanlığındaki Viyana Klasik Arkeoloji Enstitüsü bölgeye girer. Araştırmalar Sultan II. Adülhamit döneminde alınan bir izinle 1881 yılında gerçekleştirilir. Kaş Finike Karayolun'da Davazlar Köyü'nden 1 km içerideki Gölbaşı mevkiindeki Trysa harabeleri keşfedilir. Trysa tüm Lykia'da olduğu gibi özgün mezar mimarisi ile dikkat çeken kalıntılarla doludur. Avusturya ekibini bunlar içerisinde en çok ilgilendirecek olan cephede 211 metre uzunluğunda kireçtaşı bir friz kuşağı ile bezenmiş, bir temenos (kutsal çevre duvarı) duvarıyla çevrelenmiş mezar anıtı olur. Friz üzerinde ilyada ve Odysseia'dan alıntılanan sahnelerin yanı sıra yerel kahramanlık hikâyelerine gönderme yapan çok canlı anlatımlar yer alır. Trysa Heroon'u adıyla anılan anıt mezara ait 156 adet kabartmalı blok 866 metre yükseklikteki yerleşim kodundan gemilere yüklenmek üzere taşınır (Res. 19-20). Taşınma sırasında anıtın kapısının düşürülüp kırıldığı daha sonra onarıldığı bilinmektedir (Res. 21). Anıt büyük çoğunlukla 1882 yılında Viyana'ya götürülür, kalan parçalar da 1884 yılında taşınmıştır. 1894 yılında 12 kabartmalı bloğun mulajları Oxford Ashmoleon Müzesi uzmanlarınca alınmış ve bu kopyalar müzenin kendi koleksiyonuna kazandırılmıştır.

single pine tree on the original basis of the work which is presented to its visitors with as accurate visuality as possible with its architecture and sculpture (Fig. 18) (lately I cannot stop myself from thinking that we will not be able to protect even this pine).

The last monumental work to be considered here which has been taken from our land is a more unfortunate example than the examples exhibited in the aforementioned different museums. After the French, British, German actions, now it was the turn of Austro-Hungarian Empire which denoted its presence in the patronage of antiquity and art works. The Vienna Institute of Classical Archaeology headed by Otto Bendorf, who was under the effect of the works the British had taken from Lycia, entered the region. The researches were carried out with a permission granted during the period of Sultan Abdul Hamid II in 1881. The Trystan ruins located in the Golbasi locality 1 km inside the Davazlar Village on the Kas-Phoenicia Road were discovered. Trysa was full of ruins that drew attention with unique tomb architecture just like in the whole Lycia. The tomb monument, which was adorned with a limestone frieze belt with a length of 211 meters in the facade and which was surrounded by a temenos (sacred surrounding wall), interested the Austrian team the most among them. Scenes quoted from Iliad and Odyssey

Res. 20 / Fig. 20

Ne yazık ki Trysa Heron'u yerinden edildiği tarihten bu yana, yani 133 senedir birleştirilerek ya da bütün kalıntılarıyla birlikte asla kamuya açık biçimde sergilenmemiştir; aksine bugün yeraltı depolarında sandıklar içindedir. 1993 yılında Kültür Bakanı İstemihan Talay Dönemi'nde ele alınan konu en son 2012 yılında Avusturya parlamentosunda Kültür Bakanlığına yöneltilen bir soru yönergesi olarak Milletvekili Heidemarie Unterreiner (FPÖ-Freiheitliche Partei Österreichs) tarafından gündeme getirilmiştir. Ancak anıtla ilgili Viyana Sanat Tarihi Müzesi yetkililerinin ve Avusturya Kültür bakanlığının resmi yanıtı sergilenecek uygun bir alana sahip olmadıkları, ve uygun bir yer aradıkları şeklindedir. Bu durum geçtiğimiz 3 sene içinde de herhangi bir gelişme göstermemiştir.

Yukarıda sıralamaya çalışılan yerlerinden ve bağlarından koparılmış bu eserlerin durumu ve içlerinde bulundukları "Ansiklopedik Müzeler" günümüzde haklı olarak eleştirel yaklaşımlarla sorgulanmaktadır. Günümüz uluslararası hukuku çerçevesinde bu eserlerin iadeleri konusu ise büyük bir kısırdöngü içinde devam eden tartışmaların konusu olmayı sürdürmektedir. Kaçırılan eserlerin iadesi meselesi 1970 Unesco anlaşması sayesinde bu anlaşmaya imza atan ülkeler nezdinde ve 1970 sonrası gerçekleşen yasa dışı eylemler söz konusu olduğunda sonuca ulaşabilmektedir. 1995 UNIDROIT sözleşmesi ise, çalınmış veya yasadışı yollardan ithal edilmiş kültür varlıklarının iadesi için sabit bir uygulamayı benimsemekte

as well as many lively narrations making referrals to the local heroism stories take place on the frieze. 156 pieces of blocks with reliefs belonging to the monumental tomb which was referred to as the Trysa Heroon were carried from the settlement code with a height of 866 meters to be loaded on the ship (Fig. 19-20). It is known that the gate of the monument was dropped and broken during transport, and was repaired later (Fig. 21). Most of the monument was taken to Vienna in 1882, and the remaining parts were moved in 1884. In 1894, the moulages of the 12 blocks with reliefs were taken by the experts of the Oxford Ashmoleo Museum, and the copies were brought to the museum's own collection.

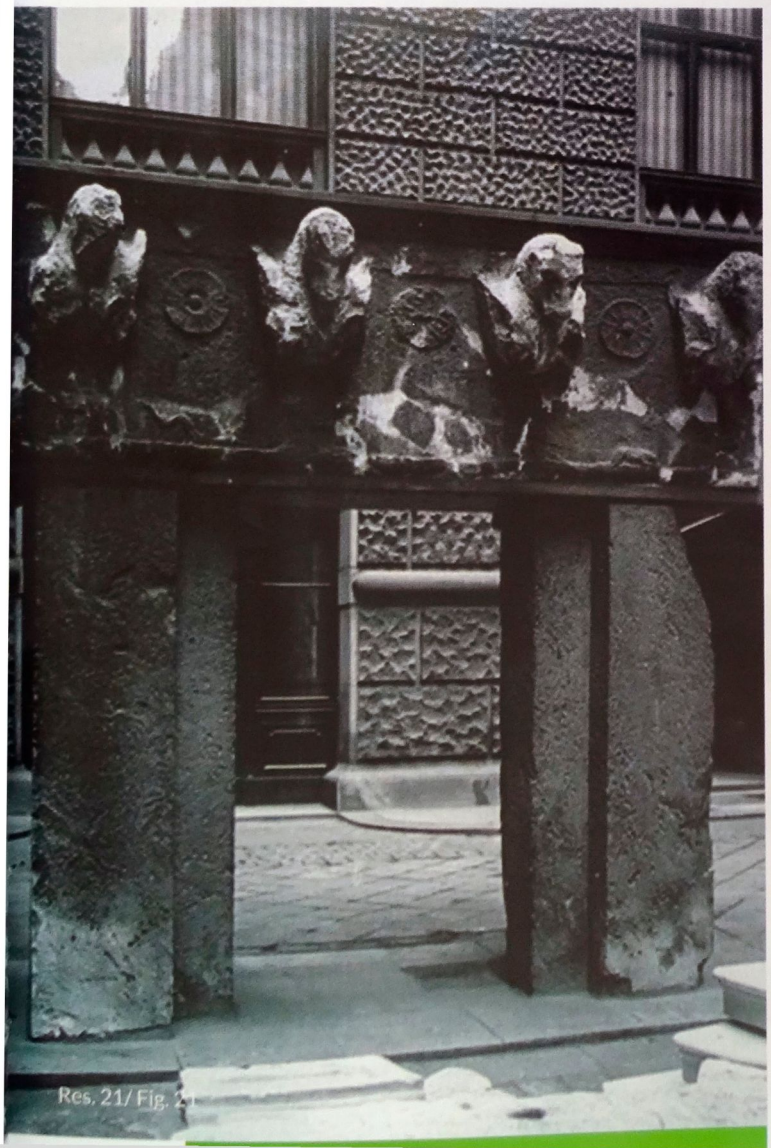
Unfortunately, the Trysa Heroon has never been exhibited publicly together or with all the remains since the date of its displacement, that is for 118 years; instead, it is in boxes in the underground depots. The issue,

Res. 19 / Fig. 19

ve iade iddialarının doğrudan ulusal mahkemelerde incelenmesine izin vermektedir . Somut kültürel mirasın kendi coğrafyasında ve kendi kültür dokusu içinde korunması gerekliliğine dair bilinci besleyen 1995 UNIDROIT sözleşmesi ne yazık ki, benzer biçimde edinilmiş çok sayıda esere ev sahipliği yapan İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya Federasyonu gibi devletler tarafından henüz imzalanmamıştır. Bu durumda ele aldığımız konu başlığı içinde kalan Atina (Akropolis Parthenon eserleri), Pergamon (Pergamon Sunağı, Athena tapınağı anıtsal kapısı), Miletos (Agora anıtsal kapısı), Ksanthos (Nereidler mezar anıtı, Payava Lahdi, Harpy anıtı, Merehi lahdi), Halikarnassos (Mausoleion eserleri), Ephesos (Artemison eserleri) vb. antik yerleşmelerden götürülmüş anıtsal eserlerin iadesi konusunda olumlu sonuçlar beklemek şimdilik hayalci bir yaklaşım olmakla birlikte, meselenin dünya kamuoyunda farkındalık yaratmak ve gündemde kalmasını sağlamak adına üzerinde durulması başlıca görevimizdir.

***

Res. 21/ Fig. 21

which was addressed during the period of Istemihan Talay, the Culture Minister, in 1993, was lastly proposed for the agenda by the Parliament Member Heidemarie Unterreiner (FPÖ-Freiheitliche Partei Österreichs) as a parliamentary question directed to the Ministry of Culture in the Austrian parliament in 2012. However, the official response of the authorities of the Kunsthistorisches Museum and the Austrian Culture Ministry related to the monument was that they did not have an appropriate area to exhibit it and that they were looking for a suitable place. There has been no development regarding this situation in the past 2 years.

The state of these aforementioned works, which have been displaced and uprooted, and the "Encyclopedic Museums" they are in are now rightly questioned with a critical approach. And the issue of the return of these works within the framework of current international law continues to be the subject of ongoing debate in a big vicious circle. The issue of return of the hijacked works can come to a result before the signatory countries of the 1970 UNESCO agreement and in the case of the illegal actions that took place after 1970. And the 1995 UNIDROIT Convention adopts a constant application for the restitution of stolen or illegally imported cultural assets and permits the return allegations to be examined directly in national courts . The 1995 UNIDROIT Convention, which nourishes the awareness of the need for protection of the tangible cultural heritage in its own geography and cultural texture, has not been signed by some countries which host many works acquired in the same way such as the UK, USA, Germany, France, the Netherlands, and the Russian Federation yet unfortunately. In this case, while it is a visionary approach now to expect positive results in the return of the monumental works taken from the ancient settlements remaining in the topic we have discussed such as Athens (Acropolis, Parthenon artifacts), Pergamon (Pergamon Altar, Temple of Athena monumental gate), Miletus (Agora monumental gate), Xanthos (Nereid grave monument, Payav the Tomb, the Harpy Monument, Merehi the sarcophagus), and Halicarnassus (Mausoleum works), Ephesus (Artemiso's works), it is our main duty to focus on the issue to create an awareness in the global community and to ensure that the issue remains on the agenda.

***